

Sygn. akt VIII Gz 38/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Marek Tauer (spr.)

Sędziowie: SSO Elżbieta Kala

SSR del. Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela (...) **Oddział w B.**

o ogłoszenie upadłości **T. G., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w B.**

na skutek zażalenia wierzyciela na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy Wydziału XV Gospodarczego z dnia 9 lutego 2016 r., sygn. akt XV 185/15

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wniosek o ogłoszenie upadłości oddalić.

Marek Tauer Elżbieta Kala Artur Fornal

Sygn. akt VIII Gz 38/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy ogłosił upadłość T. G., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w B.. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy zważył, że zarówno analiza przedłożonych przez wierzyciela dokumentów, jak i treść złożonego w dniu 16 grudnia 2015 r. sprawozdania tymczasowego nadzorcy sądowego, w którym przedstawił on własną ocenę sytuacji majątkowej dłużnika, przesądzają jednoznacznie, że zachodzą przesłanki uznania T. G. za niewypłacalnego. W ocenie Sądu I instancji, nie zachodzą natomiast warunki określone w art. 12 ust. 1 oraz w art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, które pozwalałyby na oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości. Zdaniem Sądu upadłościowego, majątek niewypłacalnego dłużnika powinien wystarczyć na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego, które oszacowane zostały na kwotę 147.760 zł, przy założeniu 24 miesięcznego okresu trwania postępowania. Sąd Rejonowy wskazał, że środki na koszty postępowania mogą zostać pozyskane zarówno poprzez likwidację majątku rzeczowego, w części w jakiej nie jest on obciążony hipoteką, zastawem lub przewłaszczeniem własności rzeczy ruchomych ze sprzedaży przedmiotów obciążonych do wysokości kosztów likwidacji oraz dziesiątej części tych sum oraz ze sprzedaży ruchomości.

Dłużnik w zażaleniu zaskarżył w/w postanowienie w całości, zarzucając Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 13 ust. 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze poprzez błędne przyjęcie, że ogłoszenie upadłości jest zasadne. Skarżący

podniósł, że jego majątek jest obciążony hipotekami w takim stopniu (2.986.465,19 zł bez odsetek), że pozostały jego majątek nie wystarczy na zaspokojenie kosztów postępowania (majątek dłużnika wynosi 577.000 zł (dom) oraz K. G. (850.000 zł)). Koszty upadłości określone w sprawozdaniu nadzorcy stanowią zaś kwotę 147000 zł.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie zaznaczyć wypada, że w sprawie znajdują zastosowanie przepisy ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 15 maja 2015 r. - Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978 ze zm.), która weszła w życie z dnia 01 stycznia 2016 r. (art. 449 i 456).

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo dokonał oceny istnienia przesłanki pozytywnej, określonej w treści art. 10 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2003 r., nr 60, poz. 535, ze zm., dalej ustawa) w powiązaniu z art. 11 ustawy. Nie budzi wątpliwości, że dłużnik jest niewypłacalny w świetle art. 11 powołanej ustawy. Okoliczności tej nie negował również skarżący. Fakt zaprzestania regulowania wymagalnych zobowiązań pieniężnych uzasadniałby ogłoszenie upadłości w świetle regulacji powołanych wyżej przepisów.

Błędnie jednakże uznał Sąd Rejonowy, że w sprawie nie zachodzą warunki określone w art. 13 ust. 2 powołanej ustawy, pozwalające oddalić sądowi wniosek o ogłoszenie upadłości w sytuacji, jeżeli majątek niewypłacalnego dłużnika jest obciążony hipoteką bądź zastawem w takim stopniu, że pozostały majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania.

W nauce prawa podkreśla się, że powyższe rozwiązanie przyjęte zostało przez ustawodawcę z tej przyczyny, iż w postępowaniu upadłościowym wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo zaspokajani są z przedmiotów obciążonych odrębnie i w sposób uprzywilejowany. Regulacja zawarta w art. 336 ust. 1 p.u.n. przesądza o tym, że sumy uzyskane ze zbycia rzeczy i praw obciążonych hipoteką i zastawem przeznacza się na zaspokojenie tylko tych wierzycieli, których wierzytelności były zabezpieczone za zbytych rzeczach lub prawach i dopiero kwoty pozostałe po zaspokojeniu tych wierzytelności wchodzi do funduszu masy upadłości. Przepis art. 231 ust. 1 p.u.n. stanowi zaś, że koszty postępowania upadłościowego pokrywane są z masy upadłości.

Sumę pochodzącą z likwidacji obciążonego składnika majątkowego pomniejsza się o koszty jego likwidacji oraz inne koszty postępowania upadłościowego, jednak w ograniczonej wysokości – nieprzekraczającej dziesiątej części sumy uzyskanej z likwidacji, nie więcej jednak niż o taką część kosztów postępowania upadłościowego, która wynika ze stosunku wartości obciążonego przedmiotu do wartości całej masy upadłości (art. 345 ust. 1 p.u.n.). Wyrazem odrębności sytuacji wierzycieli posiadających zabezpieczenie rzeczowe jest konieczność sporządzenia oddzielnego planu podziału sumy uzyskanej ze zbycia obciążonej rzeczy lub prawa (art. 348 ust. 1 i 2 p.u.n.).

W świetle powyższego niecelowe jest prowadzenie postępowania upadłościowego, w sytuacji gdy majątek niezabezpieczony nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo mogą się bowiem zaspokajać z przedmiotów zabezpieczonych w drodze egzekucji singularnej (zob. F. Zedler [w] A. Jakubecki i F. Zedler Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz. Lex 2011, teza 2 do art. 13). Ogłoszenie upadłości w takim przypadku prowadziłoby do sytuacji, w której postępowanie upadłościowe prowadzone byłoby nie dla wspólnego dochodzenia roszczeń wierzycieli, których zaspokojeniu służyć ma w założeniu masa upadłości – co jest celem takiego postępowania (art. 1 ust. 1 pkt 1 i art. 2 ust. 1 w zw. z art. 61 p.u.n.) – lecz wyłącznie w celu zaspokojenia wierzycieli posiadających zabezpieczenie rzeczowe (a więc poza funduszami masy upadłości). Jeśli więc celem postępowania upadłościowego jest zaspokojenie (choćby niepełne) wierzycieli upadłego dłużnika, to w razie braku możliwości osiągnięcia tego celu, czego dobitnym świadectwem jest brak środków na pokrycie kosztów postępowania, bądź też zabezpieczenie rzeczowe majątku w stopniu pozwalającym na zaspokojenie jedynie wierzytelności zabezpieczonych, postępowanie takie w ogóle nie powinno być wszczęte (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1997 r., III CZP 51/97, OSNC 1998, nr 3, poz. 37).

Przypomnieć należy, że możliwość pokrycia kosztów postępowania upadłościowego z sumy uzyskanej ze sprzedaży obciążonego przedmiotu jest w znacznym stopniu ograniczona (co do zasady do wysokości nieprzekraczającej dziesiątej części sumy uzyskanej z likwidacji, zob. art. 345 ust. 1 p.u.n.), to zaś może spowodować, że likwidacja takiego składnika majątkowego pozwoli wprawdzie na spłatę wierzyciela posiadającego zabezpieczenie, lecz niemożliwe okaże się pokrycie całości kosztów postępowania, które są przecież niezbędne dla osiągnięcia jego celu (art. 230 ust. 1 i 2 p.u.n.).

Upadłość, co należy podkreślić nie może mieć na celu jedynie likwidacji majątku oraz porządkowania dokumentacji przez syndyka. Proces upadłości nie jest dobrodziejstwem dla dłużnika, a metodą na odzyskanie należności przez wierzycieli dłużnika. Syndyk nie jest zaś powołany, aby zastępować, czy też wyręczać dłużnika z problemów w uporządkowaniu sytuacji, weryfikacji dokumentów i sprzedaży majątku. W toku postępowania w przedmiocie

ogłoszenia upadłości uzasadniona jest bardziej rygorystyczna ocena majątku dłużnika. W ocenie Sądu Okręgowego, na tym etapie postępowania niezbędna jest surowość ocen możliwości pozyskania środków finansowych w postępowaniu upadłościowym. Chodzi bowiem o ustalenie, czy efektem postępowania upadłościowego ma być tylko jego likwidacja i wygenerowanie kosztów postępowania, czy też zaspokojenie wierzycieli według reguł prawa upadłościowego. Celem upadłości nie jest bowiem sama likwidacja majątku i pokrycie kosztów postępowania, a rzeczywiste zaspokojenie wierzycieli.

Odnosząc powyższe ogólne uwagi na grunt sprawy niniejszej należy wskazać na ustalenia powołanego w sprawie tymczasowego nadzorca sądowego (k.84-90). Podstawowym i najbardziej wartościowym składnikiem majątku dłużnika jest obciążona licznymi hipotekami nieruchomości położona przy ul. (...) w B., zabudowana budynkiem restauracji o powierzchni ok. 300 m² (obciążenie hipoteczne 1.095.658,01 zł, wartość nieruchomości oszacowana na kwotę 3 mln zł). Ponadto, majątek dłużnika stanowi nieruchomość położona przy ul. (...) w K., gm. B., obciążona hipotekami na kwotę 2.525.825,05 zł (jej wartość oszacowano na kwotę 800.000 zł). Łączna wartość hipotek wyraża się zatem kwotą 3.621.483,06 zł. Nie było kwestionowane, że wartość pozostałych, nieobciążonych składników majątkowych (ruchomości, brak środków pieniężnych) jest niewielka (13.830 zł) i z pewnością nie wystarczyłyby ona na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego (147.760 zł według preliminarza, k. 90). I jakkolwiek ustalenie takich kosztów jeszcze przed ogłoszeniem upadłości ma z natury rzeczy charakter hipotetyczny, to jednak poszczególne pozycje preliminarza przewidywanych kosztów, przygotowanego w sprawie przez tymczasowego nadzorcę sądowego nie zostały zakwestionowane przez uczestników postępowania (ani przez dłużnika, ani przez wierzyciela) i nie budzą również wątpliwości Sądu Okręgowego.

Tymczasowy nadzorca sądowy stwierdził, że majątek dłużnika pozwoliłby na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego w przypadku pozyskania nabywcy na nieruchomości jeszcze przed ogłoszeniem upadłości. Brak jednakże aktualnie środków na rozpoczęcie procedury prowadzenia postępowania upadłościowego, ani też nie ma chętnych na zakup restauracji, czy domu mieszkalnego. Brak również majątku ruchomego, który szybko można zbyć w celu uzyskania środków na pokrycie kosztów (komornik prowadzi sprzedaż od 2012 r.). Prowadzenie zaś restauracji w celu uzyskania środków na koszty postępowania upadłościowego, byłoby również bezcelowe z uwagi na zbyt niskie przychody. Nie ma też chętnych na jego dzierżawę.

Reasumując stwierdzić należy, że do dłużnika należy przede wszystkim majątek obciążony rzeczowo, a ta okoliczność stanowiłaby również podstawę do umorzenia postępowania upadłościowego, zgodnie z art. 361 pkt. 1 p.u.n. Przepis ten stanowi, że postępowanie takie należy umorzyć, jeśli okaże się, że majątek pozostały po wyłączeniu z niego przedmiotów majątkowych dłużnika obciążonych w taki sposób nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania. Także i w tym przypadku jasna jest intencja ustawodawcy, aby postępowanie upadłościowe nie było prowadzone wyłącznie w celu zaspokojenia wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo.

W konsekwencji zarzuty podniesione przez dłużnika Sąd uznał za trafne, a tym samym jego zażalenie należało uwzględnić jako zasadne (art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. i art. 35 Prawa upadłościowego i naprawczego).

Marek Tauer Artur Fornal Elżbieta Kala